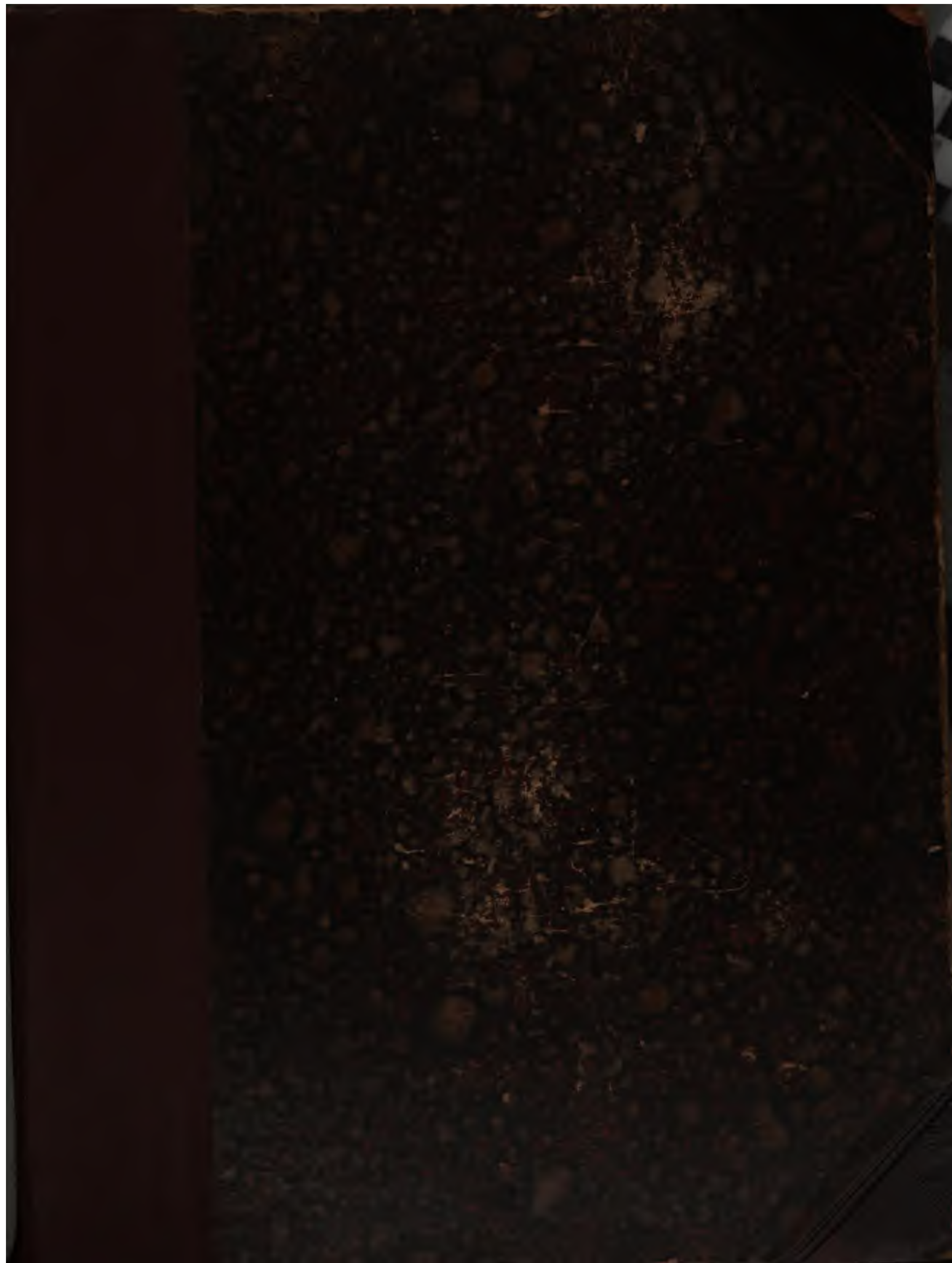

Prof. W. Arndt

MONVMENTA GERMANIAE HISTORICA

INDE AB ANNO CHRISTI QVINGENTESIMO
VSQVE AD ANNVM MILLESIMVM
ET QVINGENTESIMVM

EDIDIT

SOCIETAS APERIENDIS FONTIBVS
RERVM GERMANICARVM MEDII AEVI.

INDICES EORVM QVAE TOMIS HVCVSQVE EDITIS CONTINENTVR.

HANNOVERAE
IMPENSIS BIBLIOPOLII HAHNIANI
MDCCCXC

BEROLINI
APVD WEIDMANNOS
MDCCCXC

INDICES

EORVM QVAE

MONVMENTORVM GERMANIAE

HISTORICORVM

TOMIS HVCVSQVE EDITIS CONTINENTVR.

SCRIPSERVNT

O. HOLDER-EGGER ET K. ZEVMER.

HANNOVERAE
IMPENSIS BIBLIOPOLII HAHNIANI
MDCCCXC

BEROLINI
APVD WEIDMANNOS
MDCCCXC

Cum decretum esset, ut iterum indices eorum quae collectionis nostrae tomis hucusque editis continentur ederentur, censuimus qui laborem eorum conscribendorum susceperamus, ut iam non eadem ratione eos institueremus, qua usi sunt qui antea pauciorum voluminum indices a. 1848 (Archiv X, 1—74 et separatim Hannoverae 1848. 8°) et a. 1866 (SS. XIX, VII—XXXIV) confecere. Librorum enim ac litterarum diversi generis numero magno incremento iam adaucto plures et uberiores indices lectoribus gratos fore credidimus.

Indicem secundum ordinem temporum congestum omisimus cum multis rationibus commoti, tum quia permulti sunt libri per tria plurave saecula a multis auctoribus sibi succedentibus conscripti, quos multis locis in indice quem dicunt chronologico afferre oportuisset. Pro hoc igitur dedimus tabulas eorum quae singulis tomis continentur. Cum enim unoquoque volumine libelli eodem fere tempore conditi exhibeantur, quamvis nonnullis continuationes auctariaque posterioris aetatis subiuncta sint, conspectu eorum quae singulis tomis continentur dato effecturos nos esse speravimus, ut index chronologicus a lectoribus non desideretur.

In his tabulis partim, partim in sequentibus indicibus studuimus, ut annorum numeris adscriptis seu adnotationibus quibuslibet brevissimis a[illegible]

quoad fieri potuit instruerentur, quo de tempore singulis operibus relatum sit, quo auctore, quo tempore, quo loco eadem composita sint. Si quid falsi de libro quolibet vel de auctore eius in titulis praefixis dictum esse comprobatum erat, hoc correximus errore editoris adnotato. Si quod opusculum in priore tomo editum postea in alio emendatius recensitum erat, priorem editionem uncis inclusimus, ut lectores caveant, ne deteriore recensione pro emendatiore utantur. Etiam qui libelli a falsariis, Pratillio, Vignerio, aliis conficti in nostra collectione editi sint, monstravimus, ut lectores ab his consulendis caveant.

In tabulis tantummodo adnotavimus, a quo editore singula opera recensita sint, monemus tamen libros, quibus nomen editoris non est adscriptum, ab eo esse recensitos, a quo totum volumen editum esse indicavimus. Eius vero tantum nomen singulis tomis praescripsimus, qui omnia vel fere omnia opera eodem volumine comprehensa recensuit. Etiam qui libelli magnae collectionis in collectione minore in usum scholarum edita recusi sint, et quibus specimina scripturae codicum adiecta sint, in tabulis indicavimus; quae quomodo significaverimus, in tabula siglorum videas precamur.

Tabulas sequuntur indices per ordinem alphabeti digesti, et primo loco index auctorum cum titulis librorum ab eis compositorum adnotato loco, quo editi sint; in quo indice etiam regum principumque ac pontificum litterae allatae sunt. Ut lector obiter quidem cognoscat, quo tempore auctores vixerint, quoad fieri potuit, quo anno mortui sint, reliquis, quo fere anno floruerint, etiam quoad licuit, quo loco scripserint vel cuius status conditionisque fuerint, quam brevissime adnotavimus.

Tum dedimus indicem personarum, de quibus libelli conscripti sunt, de his etiam eadem fere quae de auctoribus notantes.

Deinde imitati quodammodo indices a. 1848 et a. 1866 editos composuimus indicem locorum, populorum, terrarum, in quo sub quoque loco coniunctos invenis omnes libellos, qui de eodem vel in eodem compositi in nostra collectione editi sunt, sub terrarum et populorum nominibus quae de eisdem edita in eadem habentur. Ac libellos sub quoque nomine enumeratos ita disposuimus, ut primo loco monumenta historiam universalem tractantia, ut annales, chronica etc., deinde ea quae ad hunc locum spectant, ut gesta episcoporum, denique ea quae de monasteriis eodem loco sitis conscripta sunt, ut gesta abbatum, necrologia etc., afferrentur. Praeterea hodierna locorum nomina addidimus et indicavimus, monasteria cuius ordinis[1] *et in qua diocesi sita fuerint, adnotavimus etiam plerumque,*

1) *Multa coenobia per temporum vicissitudines diversorum ordinum fuisse omnibus notum est, sed eum ordinem tantum indicavimus, quo vigente libelli editi in quolibet monasterio conscripti sunt.*

quibus sanctis antiqua monasteria ordinum S. Benedicti et S. Augustini dedicata fuerint. Itaque speramus hunc indicem lectoribus haud inutilem futurum esse, quo ut facilius utantur, subiunximus tabulam quorundam nominum locorum modernorum comparatorum cum latinis vel antiquis, sub quibus in eodem haec invenies.

Denique vero perpauci sunt libelli, qui quo auctore, quo loco conscripti sint, non constat, et quibus res universales tractantur, ut in tribus prioribus indicibus aut omnino non aut non certo loco collocari possent, unde eos in quarto indiculo brevi, quem variarum rerum diximus, per alphabeti ordinem dispositos collegimus.

Laborem hunc haud sane magnopere gratum ita inter nos divisimus, ut alter nostrum Auctores antiquissimos et omnes Scriptorum series, Epistolas et annales nostros (Archiv et Neues Archiv), alter Leges et Diplomata et Libros confraternitatum et Necrologia exscriberet, Poetas latinos uterque excerperemus, denique is nostrum qui priore loco subscripsit schedulas collectas in ordinem redigeret, adornaret, recognosceret.

Ex annalibus nostris tantummodo monumenta in eisdem edita in indicibus commemoravimus, sed omisimus ea quae ibidem prius in lucem data, postea in collectionis nostrae tomo quodam recusa sunt.

Berolini a. d. V. Idus Octobres a. MDCCCXC.

O. Holder-Egger.

K. Zeumer.

HOC TOMO CONTINENTUR:

TABULA SIGLORUM ET COMPENDIORUM.

*	*Asteriscus titulo libri in tabulis praefixus significat hunc librum in Scriptoribus rerum Germanicarum recusum esse.*
**	*Duo asterisci titulo libri in tabulis praefixi significant hunc librum in Scriptoribus rerum Germanicarum emendatius recensitum esse.*
+	*Crucicula ante numerum paginarum posita significat huius libri codicum specimen scripturae datum esse.*
?	*Signum interrogationis in Indice auctorum titulo praemissum significat dubium esse, num hic liber ab auctore praecedente compositus sit.*
[...]	*Uncis inclusa in alio tomo emendatius sunt.*

A.	= Archiv der Gesellschaft für ältere deutsche Geschichtskunde.
a.	= anni *vel* annorum.
Auct.	= Auctores antiquissimi.
auct.	= auctore *vel* auctoribus.
c.	= circiter, circa.
canon.	= canonicorum saecularium.
canon. reg.	= canonicorum regularium.
cont.	= continuatio.
d.	= dioceseos.
D. Chr.	= Deutsche Chroniken.
DD.	= Diplomata regum et imperatorum Germaniae.
DD. Mer.	= Diplomatum imperii t. I. fol. (regum Merovingorum).
Dép.	= Département.
ed.	= edidit (edente) *vel* editio.
Epp.	= Epistolae.
Epp. pont.	= Epistolae saec. XIII. e regestis pontificum Romanorum selectae.
ex.	= exeunte.
Exc.	= Excerpta.
fr. Min.	= fratrum Minorum.
in.	= ineunte.
l.	= liber, libri.
Lib.	= Libelli de lite imperatorum et pontificum saec. XI. et XII. conscripti.
Lib. confr.	= Libri confraternitatum S. Galli, Augienses, Fabarienses.
LL.	= Leges (series in folio).
LL. Cap.	= Legum sectio II. Capitularia.
LL. Form.	= Legum sectio V. Formulae.
LL. Nat.	= Legum sectio I. Leges nationum Germanicarum.
Min.	= Minorum.
N. A.	= Neues Archiv der Gesellschaft für ältere deutsche Geschichtskunde.
Necr.	= Necrologia Germaniae.
o.	= ordinis.

HOC TOMO CONTINENTUR:

Auctorum antiquissimorum tomi I pars I.

Berolini 1877 4°.

Tomi I pars II.

Berolini 1877 4°.

Auctorum antiquissimorum t. II.

Berolini 1879 4°.

Auctorum antiquissimorum tomi III pars I.

Berolini 1879 4°.

Tomi III pars II.

Berolini 1879 4°.

Auctorum antiquissimorum tomi IV pars I.

Berolini 1881 4°.

Tomi IV pars II.

Berolini 1885 4°.

Auctorum antiquissimorum tomi V pars I.

Berolini 1882 4°.

Tomi V pars II.

Berolini 1883 4°.

Auctorum antiquissimorum tomi VI pars I.

Berolini 1883 4°.

Q. Aurelii Symmachi quae supersunt ed. O. Seeck.

Tomi VI pars II.

Berolini 1883 4°.

Alcimi Ecdicii Aviti episcopi Viennensis opera quae supersunt rec. R. Peiper.

Auctorum antiquissimorum t. VII.

Berolini 1885 4°.

Auctorum antiquissimorum t. VIII.

Berolini 1887 4°.

Scriptores rerum Merovingicarum. T. I.

Hannoverae 1885 4°.

Scriptores rerum Merovingicarum. T. II.

[Ed. B. KRUSCH.] Hannoverae 1888 4°.

Scriptores rerum Langobardicarum et Italicarum saec. VI—IX.

[Ed. G. WAITZ.] Hannoverae 1878 4°.

Scriptorum t. I.

Ed. G. H. PERTZ. Hannoverae 1826 fol.

ANNALES ET CHRONICA AEVI CAROLINI.

---

1) Cf. SS. III, 170. 2) Cf. SS. III, 121 sq. 3) Cf. SS. III, 122 sq. 4) Vide eosdem SS. XIII, 47 sq. 5) Vide eosdem SS. III, 116*. 117*. 6) Cf. SS. XVI, 731. 7) Hos vide SS. XVI, 724 sqq. 8) Cf. SS. II, 194. 9) Cf. SS. II, 257—259. 10) A. 769—805 vide SS. XIII, 26—33. Cf. XX, 1—7.

Scriptorum t. II.

Ed. G. H. PERTZ. Hannoverae 1829 fol.

SCRIPTORES RERUM SANGALLENSIUM ED. I. AB ARX.

ANNALIUM ET CHRONICORUM AEVI CAROLINI CONTINUATIO.

---

1) Haec perperam auctore Enhardo dicta est. 2) Cf. SS. II, 193 sq. 3) Vide eosdem SS. II, 196—209. 4) Vide eundem P. Car. II, 428 sq. 5) Pars epistolae Grimoldo datae. 6) Posterior pars hoc loco editi prologi est prologus Vitae S. Galli auct. Wettino P. Car. II, 476 sq. editus. 7) Vide SS. XIII, 326 sqq. 8) Vide eundem SS. XIII, 331 sq. 9) Vide eandem SS. XIII, 325 sq. 10) Integri Annales Lobienses SS. XIII, 224 sqq. editi sunt. 11) Vide SS. IV, 5—7.

HISTORIAE AEVI CAROLINI.

1) Vide eosdem SS. XVI, 724—728. 2) Prior pars a. 640—689. non annalistae Xantensis, sed a scriptore Egmundano saec. XII. suppleta est. 3) Iidem repetiti sunt SS. III, 116*. 117* 4) Vide eundem SS. XIII, 305 sq. 5) Idem carmen vide P. Car. II, 141—145. 6) Vide P. Car. I, 366—379. 7) Vide P. Car. II, 1—91.

Scriptorum t. III.

Ed. G. H. PERTZ. Hannoverae 1839 fol.

ANNALES MINORES AEVI SAXONICI.

GERMANIAE.

1) Scriptorum tomi III—XII et Legum tomi I—III etiam uno ordine numerati sunt hoc modo:

Legum	t. I = totius operis t. III		Scriptorum	t. VIII = totius operis t. X	
„	t. II = „ „ t. IV		„	t. IX = „ „ t. XI	
Scriptorum	t. III = „ „ t. V		„	t. X = „ „ t. XII	
„	t. IV = „ „ t. VI		„	t. XI = „ „ t. XIII	
„	t. V = „ „ t. VII		„	t. XII = „ „ t. XIV	
„	t. VI = „ „ t. VIII		Legum	t. III = „ „ t. XV	
„	t. VII = „ „ t. IX				

Hoc quidem monere oportuit, sed iam hi numeri nullius momenti sunt et a lectoribus neglegendi, cum reliqui tomi in sua serie solum numerati sint et ab omnibus omnes tomi numeris cuiusque seriei citentur.
2) Partem posteriorem vide SS. V, 184 sqq. 3) Horum specimen scripturae datum est SS. XIII, tab. II.

1) Quae in col. 1 (ex cod. 2) litteris Italicis impressa sunt spuria sunt, a Pratillio conficta! 2) Vide SS. Lang. p. 478—481, c. 20—26, quae in hoc tomo non integra edita sunt. 3) Vide eos SS. Lang. p. 490—497, qui in hoc tomo non integri et cum Chronica S. Benedicti confusi editi sunt. 4) Prior pars cum Chronica S. Benedicti confusa est. 5) Vide hunc SS. Lang. p. 498—501. 6) Hos vide SS. Lang. p 504—514 (A. B.). 7) Hunc vide ib. p. 492 sq., hoc loco non integer. 8) Hos vide ib. p. 519—521. 9) Hunc vide ib. p. 517. 10) Hunc vide ib. p. 507—516 (F.). 11) Est prior pars Chronicae S. Benedicti c. 1—19, quam vide SS. Lang. p. 468—478. 12) Vide SS. Lang. p. 220—230. 13) Vide ib. p. 501—503. 14) Vide ib. p. 234—264.

Scriptorum t. IV.

Ed. G. H. PERTZ. Hannoverae 1841 fol.

ANNALES AEVI CAROLINI ET SAXONICI.

CHRONICA ET GESTA AEVI SAXONICI.

HISTORIAE AEVI CAROLINI ET SAXONICI.

1) Supplementum vide SS. XXIV, 506 sq, n. 1. 2) Haec perperam a Pertzio Iohanni abbati Gorziensi adscripta sunt. 3) Hic libellus etiam a Pertzio falso Iohanni Gorziensi attributus est. 4) Supplementum vide SS. XV, 2, 689—692.

Scriptorum t. V.

Ed. G. H. Pertz. Hannoverae 1844 fol.

ANNALES ET CHRONICA AEVI SALICI.

Scriptorum t. VI.

Hannoverae 1844 fol.

CHRONICA ET ANNALES AEVI SALICI.

1) Vide eum SS. Lang. p. 517-519. Hoc loco ex cod. 5 solo editus. 2) Est Catalogus regum Langobardorum et Italicorum SS. Lang. p. 504-516 sub littera E editus, cuius hoc loco extrema pars data est. 3) Cf. SS. XIII, 730-732. 4) Easdem vide Necr. I, 657—659. 5) Cf. SS. XIII, 72—79. 6) Cf. SS. XIII, 124—130. 7) Ekkehardus non eius auctor est.

Scriptorum t. VII.

Hannoverae 1846 fol.

CHRONICA ET GESTA AEVI SALICI.

1) Quod perperam a Pertzio sub Iohannis diaconi nomine editum est. 2) Est pars Chronicae patriarcharum Gradensium SS. Lang. p. 394—397 editae. 3) Cf. SS. XIV, 107—120. 4) Vide SS. XIII, 349 sq. 5) Cf. SS. XIV, 183 sqq.

Scriptorum t. VIII.

Hannoverae 1848 fol.

CHRONICA ET GESTA AEVI SALICI.

1) Prologum vide SS. XII, 285. 2) Scripturae specimen datum est SS. VI, tab. IV.

Scriptorum t. IX.

Hannoverae 1851 fol.

CHRONICA ET ANNALES AEVI SALICI.

1) Vide eam SS. XXV, 574 sq.

Pagg.

Scriptorum t. X.

Hannoverae 1852 fol.

ANNALES ET CHRONICA AEVI SALICI.

1) Supplementa vide SS. XIII, 134. 135. 2) Vide ib. p. 135. 3) Vide ib. p. 136—139

VITAE AEVI CAROLINI ET SAXONICI.

Scriptorum t. XI.

Hannoverae 1854 fol.

HISTORIAE AEVI SALICI.

Scriptorum t. XII.

Hannoverae 1856 fol.

HISTORIAE AEVI SALICI.

1) Vide SS. XIV, 121—141. 2) Haec epistola integra edetur inter Libellos de lite imperatorum et pontificum saec. XI. et XII. t. I.

1) Prologum vide SS. XIV, 268. 2) Hic libellus integer editus est SS. XIV, 274—318.

Scriptorum t. XIII.

[Ed. G. WAITZ]. Hannoverae 1881 fol.

ANNALES, CHRONICA, GENEALOGIAE, CATALOGI. [SUPPLEMENTA TOMORUM I—XII. PARS I.]

1) Vide SS. XX, 697—769, ubi hic liber integer exstat, hoc loco mutilus et retractatus editus. 2) Est pars Relationis de piis operibus Ottonis SS. XV, 1151—1166 editae. 3) Hoc etiam editum est SS. XX, 6.

1) Supplementa ad ea quae SS. V, 564—568 edita sunt. 2) Supplementa ad ea quae SS. X 449—485 edita sunt. 3) Pauca iam edita sunt SS. X, 454 sq.

1) Iidem editi sunt P. Car. I, 60—62.

1) Iidem editi sunt P. Car. II, 637—639.

GESTA AEVI CAROLINI ET SAXONICI. [SUPPLEMENTA T. II. ET IV.]

Scriptorum t. XIV.

Hannoverae 1883 fol.

GESTA EPISCOPORUM, HISTORIAE. [SUPPLEMENTA TOMORUM I—XII. PARS II.]

SUPPLEMENTUM TOMI XIII.

Scriptorum t. XV.

Pars I (pag. 1—574 b). Hannoverae 1887 fol.
Pars II (pag. 575—1399). Hannoverae 1888 fol.

VITAE ALIAEQUE HISTORIAE MINORES.
[SUPPLEMENTA TOMORUM I—XII. PARS III.]

1) Vide eundem SS. XIII, 278—280.

1) Cf. „N. Archiv" XV, 105—112. 2) Cf. ib. p. 117—126. 3) Est supplementum ad SS. IV, 483. 484.

SUPPLEMENTA TOMI XIII.

Scriptorum t. XVI.

Ed. G. H. PERTZ. Hannoverae 1859 fol.

ANNALES AEVI SUEVICI.

1) Perperam hos annales a Theodoro compositos esse dixit G. H. Pertz.

Scriptorum t. XVII.

Hannoverae 1861 fol.

ANNALES AEVI SUEVICI.

1) Hos vide SS. XXIV, 33—39.

1) Excerptae ex necrologio edito Necr. I, 7—82.

Scriptorum t. XVIII.

Hannoverae 1863 fol.

ANNALES ITALICI AEVI SUEVICI.

1) Falso G. H. Pertz notas de origine ordinum ubivis obvias Cluniacenses dixit. 2) Integram Continuationem II. vide SS. XXIV, 1 sqq.; Chron. regia Colon. ed. Waitz p. 170 sqq. Car. Pertz haec fragmenta, quibus excerpta ex Caesarii Heisterbacensis Dialogis praemissa sunt, perperam Annales Colonienses minimos vocavit. 3) Annalium codicis 2 continuationem eas inscripsit G. H. Pertz.

Scriptorum t. XIX.

Hannoverae 1866 fol.

ANNALES AEVI SUEVICI.

1) Hunc Mutium nullo iure G. H. Pertz auctorem Annalium Plac. Gibell. habuit.

1) Vide eosdem N. Archiv VIII, 612—615. 2) A. 1127—1181 vide SS. XXIX, 175. 176.

Scriptorum t. XX.

Hannoverae 1868 fol.

SUPPLEMENTA TOMORUM I—XII.

CHRONICA AEVI SUEVICI.

---

1) Cf. SS. XIII, 26 sqq. 2) Perperam haec ab editore prior Vita et mutila dicta est. 3) Integram Relationem vide SS. XV, 2, 1151—1166. Falso hoc fragmentum inscriptum est Ex sermone in memoriam Ottonis. 4) Cf. SS. XXVI, 11—28. 5) Cf. SS. XXIV, 138 sq.

Scriptorum t. XXI.

Hannoverae 1869 fol.

Scriptorum t. XXII.

Hannoverae 1872 fol.

Scriptorum t. XXIII.

Hannoverae 1874 fol.

CHRONICA AEVI SUEVICI.

1) Vide hunc integrum et genuinum SS. XXIV, 117 sqq. G. Waitz eum ex catalogo Casinensi sumptum dixerat. 2) Hanc vide SS. XXIV, 140. 141. 3) Hunc vide SS. XIII, 737—740. 4) Continuationis auctor falso Chuonradus praepositus dictus est. Iam nuper evictum videtur totum opus usque ad a. 1229 a Burchardo conscriptum esse.

Scriptorum t. XXIV.

[Ed. G. WAITZ]. Hannoverae 1879 fol.

ANNALES AEVI SUEVICI [SUPPLEMENTA TOMORUM XVI. XVII].

CHRONICA MINORA SAEC. XII. ET XIII.

GESTA SAEC. XII. ET XIII.

1) Est supplementum ad SS. IV, 235—238.

Scriptorum t. XXV.

Hannoverae 1880 fol.

GESTA SAEC. XIII.

1) Falso a Christiano archiepiscopo Moguntino hunc libellum scriptum esse editor dixit.

Scriptorum t. XXVI.

Hannoverae 1882 fol.

EX RERUM FRANCOGALLICARUM SCRIPTORIBUS.

EX HISTORIIS AUCTORUM FLANDRENSIUM LINGUA GALLICA SCRIPTIS.

SUPPLEMENTUM TOMI XXIV.

Scriptorum t. XXVII.

Hannoverae 1885 fol.

EX SCRIPTORIBUS RERUM ANGLICARUM SAEC. XII. ET XIII.

edd. F. LIEBERMANN et R. PAULI.

Scriptorum t. XXVIII.

Hannoverae 1888 fol.

EX RERUM ANGLICARUM SCRIPTORIBUS SAECULI XIII.

Ed. F. LIEBERMANN.

Scriptorum t. XXIX.

Edetur Hannoverae 1891 fol.

EX RERUM DANICARUM SCRIPTORIBUS SAEC. XII. ET XIII.

Ed. G. Waitz.

1) Pars Annalium Colbazensium SS. XIX, 710—719 editorum.

EX HISTORIIS ISLANDICIS.
Ed. F. JÓNSSON.

Libelli de lite inter regnum et sacerdotium saec. XI. et XII. conscripti. T. I.

Edetur Hannoverae 1890 4°.

Deutsche Chroniken und andere Geschichtsbücher des Mittelalters. Band I.

Scriptorum qui vernacula lingua usi sunt t. I.

Edetur Hannoverae 1890 4°.

Deutsche Chroniken

und andere Geschichtsbücher des Mittelalters. Band II.
Scriptorum qui vernacula lingua usi sunt t. II.

Hannover 1877 4°.

Deutsche Chroniken

und andere Geschichtsbücher des Mittelalters. Band IV, I. Abtheilung.
Scriptorum qui vernacula lingua usi sunt tomi IV pars I.

Hannover 1883 4°.

Legum t. I.[1])

Ed. G. H. PERTZ. Hannoverae 1835 fol.

CAPITULARIA REGUM FRANCORUM.

1) Olim tomus III. totius operis. 2) Cf. LL. Cap. I, 1—23. 3) Cf. ib. p. 24—30. 4) Cf. ib. p. 31—43. 5) Cf. ib. p. 44—259. 6) Cf. ib. p. 261—315. 333—393. II, 1—58. 7) Cf. LL. Cap. I, 316—332. 335. 336. II, 59—65. 8) Cf. LL. Cap. I, 382—450. 9) Cf. LL. Cap. II, 65—78. 10) Cf. ib. p. 78—98. 11) Cf. ib. p. 116 sqq. 12) Cf. ib. p. 98—104. 13) Cf. ib. p. 104—109; LL. IV, 559—568.

Legum t. II.[2])

Ed. G. H. PERTZ. Hannoverae 1837 fol.

PARS PRIOR.

1) Cf. LL. Cap. II, 109. 110. 2) Olim tomus IV. totius operis. 3) Cf. LL. Cap. I, 8—10. 4) Cf. ib. p. 42. 43. 5) Cf. ib. p. 65. 66. 99—102.

PARS ALTERA.

Legum t. III.[6])

Hannoverae 1863[7]) fol.

LEGES NATIONUM GERMANICARUM.

1) Cf. LL. Cap. I, 359—362. 2) Cf. ib. p. 352—355. 3) Cf. ib. p. 370—377. 4) Cf. DD. I, 322—327. 5) Cf. LL. III, 482. 483. 485. 6) Olim tomus XV. totius operis numeratus. 7) Fasciculus primus Leges Alamannorum continens iam a. 1851. editus est. 8) Cf. LL. Nat. V, 1—176. 9) Cf. ib. p. 21—32. 10) Cf. ib. p. 35—157. 11) Cf. ib. p. 96. 97. 156. 12) Cf. ib. p. 158 159.

Legum t. IV.

Hannoverae 1868 fol.

LEGES LANGOBARDORUM.

---

1) Exstant etiam LL. Cap. I, 226–230. Cf. SS. I, 77 sqq. 2) Cf. LL. I, 157. 158

1) Iterum edita SS. Lang. p. 1—11 2) Iterum edita SS. Lang. p. 12.

Legum t. V.

Hannoverae 1875—1889 fol.

Legum sectio I.

Legum nationum Germanicarum tomi V pars I.

Hannoverae 1888 4°.

Legum sectio II.

Capitularia regum Francorum. T. I.

Ed. A. BORETIUS. Hannoverae 1883 4°.

1) Scripturae specimen vide LL. IV, tab. V. 2) Vide ea infra p. 441—444.

Legum sectio II.

Capitularia regum Francorum. T. II.

Edd. A. Boretius et V. Krause. Fasciculus I. edetur Hannoverae 1890 4°.

Legum Sectio V.

Formulae Merowingici et Karolini aevi.

ACCEDUNT ORDINES IUDICIORUM DEI.

Ed. KAR. ZEUMER. Hannoverae 1886 4°.

1) Cf. N. Archiv XIV, 594—598. 2) Cap. 6 rectius; cf. ib. p. 601.

Diplomatum imperii t. I.

Ed. K. F. A. PERTZ. Hannoverae 1872 fol.

DIPLOMATA REGUM FRANCORUM E STIRPE MEROWINGICA ET MAIORUM DOMUS E STIRPE ARNULFORUM.

Diplomata regum et imperatorum Germaniae. T. I.

DIE URKUNDEN DER DEUTSCHEN KOENIGE UND KAISER. BAND I.

Ed. TH. SICKEL. Hannoverae 1879—1884 4°.

Diplomata regum et imperatorum Germaniae. Tomi II pars I.

DIE URKUNDEN DER DEUTSCHEN KOENIGE UND KAISER. BAND II HEFT I.

Ed. TH. DE SICKEL. Hannoverae 1888 4°.

1) Diplomata 1—6. 8. 9. spuria vel dubia sunt.

Epistolarum tomi I pars I.

Berolini 1887 4°.

Epistolarum t. III.

Edetur Berolini 1891 4°.

Epistolae saeculi XIII.

E REGESTIS PONTIFICUM ROMANORUM SELECTAE PER G. H. PERTZ. T. I.

Ed. CAR. RODENBERG. Berolini 1883 4°.

Epistolae saeculi XIII.

E REGESTIS PONTIFICUM ROMANORUM SELECTAE PER G. H. PERTZ. T. II.

Ed. CAR. RODENBERG. Berolini 1887 4°.

Poetae Latini aevi Carolini. T. I.

Rec. E. DUEMMLER. Berolini 1881 4°.

1) Hoc et alia carmina Pauli edita sunt etiam in praefatione ad Pauli Hist. Langob., SS. Lang. p. 13 sqq.; SS. R. G. 1878 p. 8 sqq.

1) Hoc vide etiam SS. Lang. p. 191 sq.; SS. R. G. 1878 p. 248 sq. 2) Hos vide etiam SS. XIII, 303—305. 3) Hoc vide etiam SS. Lang. p. 23 sq.; SS. R. G. 1878 p. 15 sq. 4) Eosdem vide SS. R. G., Einhardi Vita Karoli ed. 4. p. 32. 33. 5) Eosdem vide ibid. p. 33—35.

1) Cf. SS. XV, 1, 197. 2) Cf. SS. XV, 1, 177—179. 3) Idem editum est SS. II, 391—403, dictum Angilberti carmen de Karolo Magno. 4) Haec emendatius edita est N. Archiv XI, 77—91. 5) Eundem vide SS. R. G., Einhardi V. Kar. ed. 4. p. 35—37.

Poetae Latini aevi Carolini. T. II.

Rec. E. DUEMMLER. Berolini 1884 4°.

1) Eosdem vide SS. R. G., Einhardi V. Kar. ed. 4. p. XX.

✓ Poetae Latini aevi Carolini. Tomi III pars prior.

Rec. L. TRAUBE. Berolini 1886 4°.

1) Idem vide SS. XIII, 850—852.

Libri confraternitatum S. Galli, Augienses, Fabarienses.

Ed. P. Piper. Berolini 1884 4°.

Necrologia Germaniae. T. I.

Ed. L. F. Baumann. Berolini 1888 4°.

DIOECESES AUGUSTENSIS. CONSTANTIENSIS. CURIENSIS.

Necrologia Germaniae. Tomi II pars prior.

Ed. S. HERZBERG-FRÄNKEL. Berolini 1890 4°.

1) Easdem vide SS. V, 391—393.

Scriptores rerum Germanicarum

in usum scholarum ex Monumentis Germaniae historicis recusi.

Hannoverae 1839—1890 8°.

[*Volumina 1839—1875 edita inscripta sunt:* ex Mon. Germ. hist. recudi fecit Georgius Heinricus Pertz.]

SAEC. VIII.

	Pagg.	Recus. ex
Pauli Historia Langobardorum. 1878		SS. Lang.
Appendix. Catalogus provinciarum Italiae	242—245	"
Carmen de synodo Ticinensi	245—248	"
Epitaphium Ansae reginae	248 249	"

SAEC. IX.

	Pagg.	Recus. ex
Einhardi Vita Karoli Magni. Editio prima 1840, altera 1845, tertia 1863.		SS. II.
Editio quarta. Post G. H. Pertz recensuit G. Waitz. 1880.		
Appendix.[1] Carmen de Pippini regis victoria Avarica a. 796	32 33	
Versus Paulini de Herico duce a. 799 occiso	33— 35	
Planctus de obitu Karoli Magni	35— 37	
De sancto Karolo carmen	37 38	
Einhardi Annales. 1845		SS. I.
Nithardi Historiarum libri IV. Editio prior 1839, altera 1870.		SS. II.
Appendix. Angelberti carmen de pugna Fontanetica[2]	56 57	
Gesta abbatum Fontanellensium. Recensuit L. Loewenfeld. 1886		SS. II.
Vita Anskarii auctore Rimberto. Recensuit G. Waitz. 1884		SS. II.
Accedit Vita Rimberti	80—100	SS. II.
Annales Bertiniani. Recensuit G. Waitz. 1883		SS. I.
Abbonis de bello Parisiaco libri III. 1871		SS. II.
Reginonis abbatis Prumiensis Chronicon. Recensuit Fr. Kurze. 1890		SS. I.
Reginonis epistola de harmonica institutione ad Radbodum archiepiscopum Treverensem	XI. XII	
Reginonis epistola ad Hathonem archiepiscopum Moguntinum.	XII. XIII	
Epitaphium Heinrici comitis Franconiae († 886)	126	
(Adalberti monachi S. Maximini?) Continuatio Chronici Reginonis	154—179	SS. I.
Notitia de incursu Normannorum a. 880	180	SS. III, 569, n. 2.

SAEC. X.

	Pagg.	Recus. ex
Ruotgeri Vita Brunonis archiepiscopi Coloniensis. 1841		SS. IV.
Liudprandi episcopi Cremonensis opera omnia. Editio prior 1839		SS. III.
Editio altera. Recognovit Ernestus Dümmler 1877.		
Liudprandi Antapodosis	1—123	"
Liudprandi Liber de rebus gestis Ottonis Magni imperatoris	124—136	"
Liudprandi Relatio de legatione Constantinopolitana	136—166	"
Epitaphia Adelberti et Bertae	166 167	"
Widukindi Rerum gestarum Saxonicarum libri tres. Ex recensione Waitzii. Editio prima 1840, altera 1866		SS. III.
Editio tertia. Denuo recognovit Georgius Waitz. 1882.		
Richeri Historiarum libri IIII. Edidit G. H. Pertz. 1840.		SS. III.
Editio altera. Recognovit Georgius Waitz. 1877.		

1) Eadem quatuor carmina etiam alteri et tertiae editioni p. 35—44 annexa sunt. Priora tria vide etiam P. Car. I. 2) Idem carmen etiam in editione priore et P. Car. II, 137—139.

SAEC. XI.

	Pagg.	Recus. ex
Thietmari Merseburgensis episcopi Chronicon. Post editionem Ioh. M. Lappenbergii recognovit Fridericus Kurze. 1889		SS. III.
Annales Hildesheimenses Contulit cum codice Parisiensi Georgius Waitz. 1878		SS. III.
Wiponis Proverbia, Tetralogus Heinrici regis, Vita Chuonradi I. imperatoris. 1853		SS. XI.
Wiponis Gesta Chuonradi II. ceteraque quae supersunt opera. Editio altera. Recognovit Henricus Bresslau. 1878		SS. XI.
Gesta Chuonradi II. imperatoris	1— 48	"
Wiponis carmina	49— 65	"
Appendix. Ex Annalibus Sangallensibus maioribus 1024—1039	69— 71	
Ex Chronico Herimanni Augiensis 1024—1039	71— 76	
Ex Chronico Suevico universali 1024—1039	76 - 78	
Cantilena in Chuonradum II. factum imperatorem	78— 80	
Cantilena in Heinricum III. a. 1028. regem coronatum	80 81	
Cnutonis regis Gesta sive Encomium Emmae reginae auctore monacho S. Bertini. 1865		SS. XIX.
Chronicon Novaliciense ex recensione Bethmanni. 1846		SS. VII.
Annales Altahenses maiores ex recensione W. de Giesebrecht et Edmundi l. b. ab Oefele. 1868		SS. XX.
Carmen de bello Saxonico ex recensione Oswaldi Holder-Egger. 1889		SS. XV, 2
Conquestio Heinrici IV. imperatoris ad Heinricum filium	24— 28	
Lamberti Hersfeldensis Annales ex recensione Hessii. Editio prior 1843, altera 1874		SS. III. V.
Brunonis de bello Saxonico liber. 1843		SS. V.
Editio altera recognovit W. Wattenbach. 1880.		
Adami Gesta Hammaburgensis ecclesiae pontificum ex recensione Lappenbergii. Editio prior 1846, altera 1876		SS. VII.
Waltrami ut videtur Liber de unitate ecclesiae conservanda. Recognovit W. Schwenkenbecher. 1883.		

SAEC. XII.

	Pagg.	Recus. ex
Vita Heinrici IV. imperatoris ex recensione Wattenbachii. Editio prior 1856, altera 1876		SS. XII.
Herbordi Dialogus de vita Ottonis episcopi Babenbergensis ex recensione Rudolfi Koepke. 1868		SS. XX.
Appendix. Ex Sermone in memoriam b Ottonis	161—166	SS. XX.
Ottonis episcopi Frisingensis Chronicon ex recensione Rogeri Wilmans. 1867		SS. XX.
Continuatio prima	352 353	
Continuatio altera	353—355	
Continuatio auctore Ottone monacho S. Blasii	417—492	
Continuatio (ex Martini Opp. Chron. et Gilberti Cont. C. excerpta)	492—500	
Gesta Friderici imperatoris auctoribus Ottone et Ragewino ex recensione Rogeri Wilmans. 1867		SS. XX.
Epistola de morte Friderici imperatoris[1]) a. 1190	345—350	
Ottonis et Rahewini Gesta Friderici I. imperatoris. Editio altera. Recensuit G. Waitz. 1884		SS. XX.
Monumenta Welforum antiqua editore Ludewico Weiland. 1869		SS. XXI.
Historia Welforum Weingartensis	1— 41	"
Continuatio Staingademensis	41— 44	"
Chronici Hugonis Continuatio Weingartensis	45— 60	"
Chronici Honorii Continuatio Weingartensis	60— 63	"

1) Haec in altera emendata recensione Gestorum non repetita est.

	Pagg.	Recus. ex
Helmoldi presbyteri Chronica Slavorum ex recensione I. M. Lappenbergii. 1868		SS. XXI.
Chronica regia Coloniensis (Annales maximi Colonienses) cum continuationibus in monasterio S. Pantaleonis scriptis aliisque historiae Coloniensis monumentis. Recensuit Georgius Waitz. 1880.		
Chronica regia Coloniensis — 1175	1—127	SS. XVII.
Continuatio I. 1175—1199	128—169	
Continuatio II. 1200—1220	170—196	SS. XXIV.
Continuatio III. monachi S. Pantaleonis 1200—1219	197—250	SS. XVII.
Continuatio IV. (S. Pantaleonis altera) 1220—1238.	251—272	
Continuatio V. (S. Pantaleonis tertia) 1238—1249	273—299	SS. XXII.
Chronicae regiae versionis Germanicae praefatio	300—302	
Annales S. Gereonis Colonienses	302 303	SS. XVI.
Chronici rhythmici Coloniensis fragmenta	303—315	SS. XXV.
Dialogus clerici et laici contra persecutores ecclesiarum. . . .	316—322	
Ex epistolis Guiberti Gemblacensis ad Philippum archiepiscopum Coloniensem datis (1181—1183)	323 324	
Oliveri Relatio de expeditione Damiatina 1217—1219	324—339	
Ex Historia expeditionum in Terram Sanctam a. 1217. 1218 . .	339—348	
Gosvini de expugnatione Salaciae carmen a. 1217	349—354	
Chronici Martini Continuatio Coloniensis 1268—1326	354—369	
Gotifredi Viterbiensis Gesta Friderici I. et [Gesta] Heinrici VI. imperatorum metrice [et rhythmice] scripta ex editione Waitzii. 1872		SS. XXII.
Gisleberti Chronicon Hanoniense ex recensione Wilhelmi Arndt. 1869		SS. XXI.
Appendices. Ministeria curiae Hanoniensis	294—301	"
Charta pacis Valencenensis	301—312	"

SAEC. XIII.

Arnoldi Chronica Slavorum ex recensione I. M. Lappenbergii. 1868		SS. XXI.
Burchardi (et Cuonradi) Urspergensium Chronicon ex recensione Ottonis Abel et Ludewici Weiland. 1874		SS. XXIII.
Heinrici Chronicon Lyvoniae ex recensione Wilhelmi Arndt. 1874		SS. XXIII.
Ryccardi de Sancto Germano notarii Chronica. 1864		SS. XIX.

SAEC. XII—XV.

Annales Poloniae ex recensione Arndtii et Roepellii. 1866		SS. XIX.
Annales Cracovienses vetusti 948—1136	1— 3	"
Annales Lubinenses 1143—1175	3— 5	"
Annales Kamenzenses 965—1165	6— 9	"
Annales capituli Cracoviensis 730—1271. 1312. 1331	9— 36	"
Annales Cracovienses compilati 966—1291	36— 43	"
Catalogus episcoporum Cracoviensium	43 44	"
Annales Polonorum 965—1325	44— 74	"
Continuationes 1330—1419	74— 86	"
Notae Lublinenses 1456—1497	86 87	"
Annales Cracovienses breves 966—1283	88— 93	"
Annales Mechovienses 947—1434	93—115	"
Ephemerides Wladislavienses	115—119	"
Notae Wladislavienses 1345—1353	119 120	"

SAEC. XIV. XV.

Chronicon Moguntinum (1346—1406). Edidit Carolus Hegel. 1885.		
Additamenta - 1460	83— 90	

Recus. ex

EODEM TITULO SCRIPTORUM RERUM GERMANICARUM *PRODIIT:*

Pauli Historia Romana [ed. H. Droysen]. Berolini 1879 8° . . . . Auct. II.

EX SERIE LEGUM RECUSA:

Hannoverae 1869. 1883 8°.

	Pagg.	
Edictus ceteraeque Langobardorum leges cum constitutionibus et pactis. Correctiores recudi curavit Fridericus Bluhme. 1869		LL. IV.
Edictus Rothari a. 643	1—73	
Quod Grimuald rex addidit a. 668	73—76	
Quod addidit Liutprand rex a. 735	76—146	
Capitula extra edictum vagantia	147—151	
1. Memoratorium de mercedibus magistri commacinorum	147—149	
2. Notitia de actoribus regis a. 733	149—151	
Leges, quas Ratchis rex instituit c. 745. 746	152—161	
Leges, quas Ahistulf rex adiunxit a. 750. 755	161—170	
Principum Beneventi leges et pacta	170—201	
Aregis principis capitula post a. 774	170—175	
Adelchis principis capitula post a. 866	176—179	
Pactiones de Leburiis	180—185	
Arechis principis pactum cum iudice Neapolitanorum p. a. 774	180—183	
Iohannis consulis Neapolitani pactio cum Landulfo et Atenulfo principibus a. 933	183—185	
Sicardi principis pactio cum Neapolitanis a. 836	185—194	
Radelgisi et Siginulfi principum divisio ducatus Beneventani a. 851	195—201	
Lex Ribuaria et lex Francorum Chamavorum. Edidit Rudolphus Sohm. 1883		LL. V.
Lex Ribuaria	1—107	„
Capitulare legi Ribuariae additum (803)	108 109	LL. Cap. I.
Lex Francorum Chamavorum	111—123	LL. V.

Archiv der Gesellschaft für ältere deutsche Geschichtskunde.
Band I—IV herausgegeben von I. L. Büchler und Dr. C. G. Dümge[1]). Frankfurt a. M. 1820—1822 8°.

Archiv der Gesellschaft für ältere deutsche Geschichtskunde.
Band V—XII herausgegeben von G. H. Pertz. Hannover 1824—1874 8°.

Neues Archiv der Gesellschaft für ältere deutsche Geschichtskunde[2]).
Band I—XV. Hannover 1876—1890 8°.

1) T. IV. nullo nomine editoris ornatus est. 2) Quae in his annalibus nostris edita sint monumenta, hoc loco enumerare noluimus, sed reperies ea in Indicibus infra commemorata.

INDICES

AUCTORUM, PERSONARUM, LOCORUM ET POPULORUM ET TERRARUM, RERUM.

I. INDEX AUCTORUM.

A.

B.

C. K.

D.

F. V germanicum.

G. (Gu. *v.* W.)

H.

I. Y.

K. *v.* C.

L.

Lambertus, Lantbertus.

M.

N.

O.

P.

S.

T.

U.

V.

W. Gu.

Y. *v.* I.

Z.

II. INDEX PERSONARUM.

A.

B.

C. K.

D.

F. V germanicum.

G. (Gu. *v.* W.)

H.

I. Y.

K. *v.* C.

L.

M.

N.

O.

P.

Q.

R.

S.

T.

U.

V.

W. Gu.

III. INDEX LOCORUM, POPULORUM, TERRARUM.

A.

B.

C. K.

D.

E.

G.

I. Y.

K. *Cf.* C.

L.

M.

N.

O.

P.

Q.

R.

S.

T.

U.

V. *Cf.* W.

W.

X.

Y. *v.* I!

Z.

INDICULUS NOMINUM LOCORUM MODERNORUM.

H.

I. J.

K.

L.

M.

N.

IV. INDEX RERUM VARIARUM.

ADDENDA ET EMENDANDA.

P. 5, *l.* 48. 49. Collatio episcoporum — c. 599 *litteris italicis excudi debuissent. Ubi adde:* Spuria, a Vignerio conficta.

P. 11, *post l.* 17 *adde* Constitutio Ansegisi abbatis 299. 300
Quae in SS. R. G., Gesta abb. Font. non recusa est.

P. 15, *l.* 13 *post* Coloniam *adde* et Susatum; *l.* 25 *lege* († 1142) *pro* († c. 1150).

P. 24, *n.* 2 *lege:* Haec integra edita est inter Lib. de lite imp. et pont. saec. XI. et XII. t. I, 517—528.

P. 24, *l.* 48 *ad* Wido episc. Ferrar. De schismate Hildebrandi *adde notam:* Hic libellus iterum editus est inter Lib. de lite imp. et pont. I, 529—568.

P. 43, *l.* 32. 33 *lege (cf. H. Simonsfeld, N. Archiv XV, 483—489):*

Annales Foroiulienses auct. Iuliano et Iohanne fratribus a. 1252—1315 ed. W. Arndt 194—220
Continuatio (Petri Passerini?) 1315—1331. 1343—1364 . . . . . . 220—222

P. 48, *l.* 13 *lege* a canonico Novi monasterii Hoiensis interpolata, *licet etiam in editione* a monacho *legatur. Nam in Novo monasterio S. Iohannis bapt. Hoiensi canonici regulares ordinis S. Augustini, non monachi resederunt.*

P. 59, *l.* 16 *supple paginarum numerum* 322—328 *et adde:*

XVII. Ex Snorronis Historia regum Norwegiensium dicta Heimskringla c. 950—1159 329—349.
Ex Snorronis Vita Olavi Sancti regis a. 1043 . . . . 349. 350

P. 59, *l.* 17 *lege:*

Libelli de lite imperatorum et pontificum

(*pro* Lib. de l. inter regnum et sacerdotium). *Qui tomus iam nunc in publicum emissus est.*

P. 59, *l.* 42 *supple paginarum numerum* 471—516 *et adde:*

XIV. Anselmi episcopi Lucensis Liber contra Wibertum (1085/6) ed. E. Bernheim . 517—528
XV. Wido episcopus Ferrariensis De schismate Hildebrandi (1086) ed. E. Dümmler 529—568
XVI. Bontzonis episcopi Sutrini Liber ad amicum (1085/6) ed. E. Dümmler . . . 569—620
XVII. Decretum Wiberti vel Clementis (III.) papae a. 1089 ed. E. Dümmler . . . 621—626

P. 60 *adde:*

Deutsche Chroniken

und andere Geschichtsbücher des Mittelalters. Band V, I. Theil.

Scriptorum qui vernacula lingua usi sunt tomi V. pars I.

Hannoverae 1890. 4°.

Ottokars Oesterreichische Reimchronik. Erster Halbband. Herausg. von J. Seemüller.

P. 68, *l.* 29 *Capitularium tomi II. fasciculus I. nunc in lucem prodiit.*

P. 69, *l.* 22 *lege:*

XVII. Pacta et praecepta Veneta a. 840—927. Nr. 233—241 . . . . 129—151
233. Pactum Hlotharii I. imperatoris a. 840 . . . . 130—135
234. Praeceptum Hlotharii I. a. 840. . . . . 136. 137
235. Praeceptum Hludowici II. imperatoris a. 856. 137
236. Pactum Karoli III. imperatoris a. 880 . . . . 138—141
237. Praeceptum Karoli III. a. 883 . . . . 141—143
238. Pactum Berengarii I. regis Italiae a. 888 143–147

P. 71, *l.* 17 *pro* 623—639 *lege:* 674—678. *et l.* 23 *pro* 735 *lege:* 737.

P. 73, *l.* 34 *lege:* Epitaphium Romualdi filii Arichis ducis Beneventani († 787).

P. 82, *l.* 31 *In SS. R. G., Ryccardi de S. Germano Chronica etiam recusa est:*

Ryccardi epistola ad Casinenses in fine vitae missa . . . . 156—160

P. 89 *sub* Ansegisus abbas Fontanellensis et Luxoviensis *adde:*

Constitutio de monasterio Fontanellensi . . . . SS. II, 299. 300

P. 89 *sub* Anselmus episcopus Lucensis *lege:*

Liber contra Wibertum (1085/6) . . . . . . Lib. I, 517—528 [Exc. XII, 3—5]

P. 90 *adde suo loco:*

Berengarius I. rex Italiae (888—924):

Pactum Venetum a. 888 . . . . LL. Cap. II, 143—147

Promissio Angiltrudae data a. 898 . . . . LL. Cap. II, 126 [LL. I, 565]

P. 91 *sub* Bonizo episcopus Sutrinus *adde:*

Liber ad amicum (1085/6) . . . . Lib. I, 569—620

P. 92 *sub* Karolus II. (Calvus): Capitularia *adde* . . . LL. Cap. II, 152—168. 171. 172. 191. 192

P. 92 *adde suo loco:*

Karolus III. rex Franciae orientalis, imperator (876—888):

Pactum et praeceptum Veneta (a. 880. 883) . . . . . . LL. Cap. II, 138—143

P. 93 *adde suo loco:*

Clemens (III.) papa (Wibertus): Decretum a. 1089 . . . . Lib. I, 621—626

P. 95 *sub* Einhardus abbas *adde:*

Questio de adoranda cruce . . . . N. A. XI, 232—238

P. 99, *l.* 18 *lege:*

Gislebertus cancellarius comitis Hanoniae, praepositus S. Germani Montensis et S. Albani Namucensis, custos S. Waldetrudis Montensis *(ubi verba* S. Germani — custos *exciderunt).*

P. 104 *adde suo loco:*

Hugo rex Italiae (926—947): Praeceptum Venetum a. 927. . . . LL. Cap. II, 150. 151

P. 106 *sub* Iohannes presbyter Civitatensis *et* Iulianus clericus Civitatensis *corrige:*

Annales Foroiulienses 1252—1315 . . . . SS. XIX, 194—220

P. 108 *sub* Lotharius I. imperator *adde:*

Pactum et praeceptum Veneta a. 840 . . . . LL. Cap. II, 130—137

P. 108 *sub* Hlotharius II. rex *adde ad calcem lineae:* . . . . LL. Cap. II, 152—165

P. 108 *sub* Hludowicus II. imperator *adde:* Praeceptum Venetum a. 856 . . . LL. Cap. II, 137

P. 108 *sub* Hludowicus II. Germanicus rex:

Capitularia *adde:* . . . . LL. Cap. II, 152—168. 171. 172. 191. 192

P. 108 *sub* Hludowicus II. rex Franciae occidentalis: Capitularia *adde:* . LL. Cap. II, 168—170
P. 111 *adde suo loco:*
Ottacarus Stirensis (c. 1310):
Chronicon rhythmicum Austriacum (Oesterreichische Reimchronik). Pars I. 1250 — 1295. . . . . D. Chr. V, 1
P. 112 *sub* Petrus Passerinus *lege (cf. supra p. 252):*
? Continuatio Annalium Foroiuliensium 1315—1331. 1343—1364 SS. XIX, 220—222
P. 116 *adde suo loco:*
Rudolfus II. rex Burgundiae et Italiae (910 [It. 922] — 937):
Praeceptum Venetum a. 924 . . . . LL. Cap. II, 148. 149
P. 120 *sub* Wido imperator *adde*: Praeceptum Venetum a. 891 . . . . . . LL. Cap. II, 147. 148
P. 120 *sub* Wido episcopus Ferrariensis *adde:* . . . . Lib. I, 529—568
P. 128 *post extremam lineam adde:*
Anselmi episcopi Lucensis Liber contra Wibertum vel Clementem (III.) papam (1085/6) Lib. I, 517—520 [Exc. XII, 3—5]
P. 153, *l.* 27 *lege*: monast. S. Mariae sanctimon. o. S. Aug. (*pro* o. Cist.).

TYPOGRAPHI ERRATA.

P. 5, *l.* 30 *lege paginarum numeros* 318—340 (*pro* 318—349).
P. 6, *l.* 26 *lege paginarum numeros* 1—172 (*pro* 1—173).
P. 11, *l.* 23 *lege* Domus Carolingicae genealogiae (*pro* genealogia).
P. 16, *l.* 2 *lege paginarum numeros* 596—612 (*pro* 595—612).
P. 16, *l.* 20 *lege* a. 978—984 (*pro* 97—984).
P. 17, *l.* 40 *lege* a. 651—1166 (*pro* a. 651—1168); *l.* 42 *lege* a. 1202—1237 (*pro* 1201—1237).
P. 18, *l.* 40 *lege* libri I—III. — 1044 (*pro* — 1051).
P. 22, *l.* 41 *lege paginarum numeros* 454. 455 (*pro* 454—457).
P. 24, *l.* 48 *lege* (1086) *pro* (1085).
P. 25, *l.* 46 *lege paginarum numeros* 637. 638 (*pro* 637. 838).
P. 41, *l.* 30 *dele* a. *ante numerum paginarum.*
P. 44, *l.* 31 *lege annorum numeros* 899—1419 (*pro* 899—1415).
P. 45, *l.* 18 *lege* a. 708—1032 (*pro* a. 708—1031).
P. 47, *l.* 44 *lege paginarum numeros* 333—380 (*pro* 338—380).
P. 54, *l.* 38 *lege paginarum numeros* 518—522 (*pro* 512—522).
P. 59, *l.* 15 *lege* c. 950—1187 (*pro* c. 950—1185).
P. 64, *n.* 1 *lege* Cf. LL. I, 77 sqq.
P. 66, *l.* 6 *lege paginarum numeros* 85—93 (*pro* 45—93).
P. 72, *l.* 9 *lege* († 615?) *pro* († 651?).
P. 80, *l.* 8 *lege paginarum numeros* 243—245 (*pro* 242—245).
P. 80, *l.* 28 *lege paginarum numeros* XVIII. XIX (*pro* XI. XII) *et l.* 29 XIX. XX (*pro* XII. XIII).
P. 213, *l.* 1 *lege* SS. XXIX, 329—349; *l.* 2 *lege* SS. XXIX, 349. 350.

Typis fratrum Unger, Berolinensium.

